

Posudek k disertační práci

Téma: *Nejvýznamnější toradžské rituály a jejich dnešní podoba*

Autorka: Mgr. Michaela Budiman

Autorka předkládá k posouzení disertační práce o rozsahu 288 stran s doprovodným CD a DVD. Téma předložené práce vychází ze systematického etnologického terénního výzkumu podloženého odbornou literaturou. Zvolené téma je zajímavé a práce svým uchopením má dosti značnou vypovídající hodnotu. Autorka si jako svůj předmět zájmu vybrala pohřební a svatební rituály, které jsou nejvíce charakteristické pro Toradže na ostrově Sulawesi (Indonésie), na kterých demonstruje částečný vývoj vybraného etnika a jeho identifikaci sama sebe prostřednictvím rituálu.

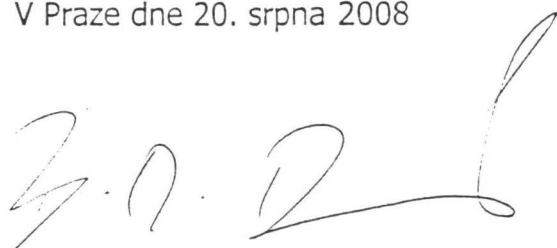
Práce je rozdělena do pěti základních dílů: úvod, východiska toradžské kultury, podoby funerálních a svatebních rituálů v minulosti a současnosti, rozhovory a závěr. Systematika práce je vhodná a návaznost jednotlivých textů nepostrádá logické uspořádání.

V úvodu autorka vymezuje cíle práce, dosavadní stav bádání, použité metodologie a základní jazykovou transkripci. V první části se věnuje východiskům toradžské kultury, přes historický exkurz, lingvistické a etnologické zařazení Toradžů v kontextu Sulawesi, zasvěceně se věnuje autochtonnímu náboženství a jeho místu vedle křesťanství v průběhu posledních dvou století. Dále rozebírá sociální stratifikaci vybrané společnosti s citlivým zakotvením a uchopením ke zvolenému tématu práce. Věnuje se architektuře a obětním zvířatům (buvol a prase), které hrají důležitou a nezastupitelnou úlohu v rituálech Toradžů. V oddílu následujícím se již plně zabývá funerálními a svatebními rituály, jejich historií, tradičními náboženskými systémy *Aluk Todolo*, zvykovým právem *adat*, vlivem křesťanství a islámu, posuny a modifikací významu rituálu. Tento díl považuji za obsahově kvalitní a velmi kladně hodnotím následného zařazení rozsáhlého výběru rozhovorů s příslušníky několika jak náboženských, tak i sociálních skupin s vysokou vypovídající hodnotou, jakož i snahu autorky zaujmout k některým aspektům při interpretaci významu rituálů vlastní

stanovisko. Na příkladech několika rozhovorů Toradžů, kteří jsou stoupenci katolictví, letničního hnutí či islámu, autorka velmi jemně podchycuje fenomén hledání identity a sociální příslušnosti Toradžů, pokud konvertují k jiné víře. Oproti funerálním ritům autorka postavila ritus svatební, které také dokládá rozhovory. Zde je hlavním zdrojem vyprávění dvou informátorů, kteří znají svatební tradice, neboť většina svateb dnes probíhá v kostele a tradice *Aluk Todolo* již není tolik v povědomí běžných lidí a oproti funerálnímu ritu její zachování není tolik podstatné. U svatebních ritů má autorka zajímavý postřeh, jaký je rozdíl vnímání tradičního náboženství *Aluk Todolo* a zvykového práva *adat*, respektive jak je jemná hranice, co je všeobecně vědomě spojováno s *Aluk Todolo* a co již postupem času nenápadně přechází v *adat*. Hlavní část je však věnována mimořádnému postavení pohřbů.

Fakt, že si autorka vybrala problematiku, která je jen velmi málo zpracována a potýká se i s nedostatkem písemných pramenů a odborné literatury, činí z této práce velmi unikátní pramen, který by si zasloužil dalšího zpracování a především předkládá velmi solidní zdroj pro komparaci s obdobnými fenomény u jiných etnik. V práci oceňuji její komplexnost a především náročný terénní výzkumu. Disertační práce je i velmi precizně zpracována po formální stránce, kdy jsou přepsány veškeré rozhovory, přiložené na CD a doplněné DVD. Práce si zaslouží pozornost především z hlediska etnologického materiálu, jeho rozsahu a ucelenosti. Disertační práci hodnotím jako kvalitní a srozumitelnou a navrhuji k obhajobě.

V Praze dne 20. srpna 2008

Blanka-Michaela Remešová, Ph.D.